

ЗАКОН О СОЦИЈАЛНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се појам, циљеви и начела социјалног предузетништва, услови за стицање статуса социјалног привредног друштва и социјалног предузетника, права и обавезе социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника, корисници, подстицање развоја социјалног предузетништва, евиденције, надзор и друга питања од значаја за социјално предузетништво.

Члан 2.

Појмови употребљени у овом закону у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Основни појмови

Члан 3.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **социјално предузетништво** је обављање делатности којом се задовољава општи интерес на националном, регионалном или локалном нивоу кроз производњу добара, односно пружање услуга и запошљавање корисника, у циљу остваривања већег степена социјалне укључености;

2) **социјално привредно друштво** је друштво основано у складу са законом којим се уређује правни положај привредних друштава, а које обавља делатност социјалног предузетништва уз ограничену расподелу добити и одлучивање запослених о улагању дела расположиве добити и њиховом радноправном статусу, ради остваривања циљева социјалног предузетништва.

3) **социјални предузетник** је пословно способно физичко лице које је регистровано у складу са законом којим се уређује поступак регистрације привредних субјеката, а које обавља делатност социјалног предузетништва уз ограничену расподелу прихода, ради остваривања циљева социјалног предузетништва.

4) **корисници** су радно способна лица која се налазе у систему социјалне заштите, теже запошљива незапослена лица у складу са прописима из области запошљавања и остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија.

Циљеви социјалног предузетништва

Члан 4.

Циљеви социјалног предузетништва су:

1) задовољење идентификованих друштвених потреба, односно побољшање приступа услугама на националном, регионалном или локалном нивоу;

2) запошљавање корисника;

3) остваривање већег степена социјалне укључености корисника кроз интеграцију на тржиште рада.

Начела

Члан 5.

Овај закон заснива се на начелима:

- 1) поштовања људских права и достојанства;
- 2) једнакости и забране дискриминације;
- 3) родне равноправности;
- 4) афирмативне акције ради подстицања запошљавања;
- 5) обављања делатности којом се задовољава општи интерес на националном, регионалном или локалном нивоу;
- 6) друштвено одговорног пословања.

Обављање делатности социјалног предузетништва

Члан 6.

Делатност социјалног предузетништва може обављати социјално привредно друштво и социјални предузетник.

Делатност из става 1. овог члана обавља се улагањем расположивог дела или укупне добити, односно прихода, у побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, у пословање социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника или у стручно оспособљавање и усавршавање запослених и радно ангажованих у циљу одржања запослења у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника.

Социјално привредно друштво и социјални предузетник се оснива у циљу социјалног укључивања кроз радну интеграцију корисника и обављања делатности социјалног предузетништва којом се задовољава општи интерес на националном, регионалном или локалном нивоу.

Социјално привредно друштво могу да оснују Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, домаће или страно правно или физичко лице.

Члан 7.

Социјално привредно друштво и социјални предузетник обављају делатност од општег интереса на националном, регионалном или локалном нивоу у различитим областима, и то:

- 1) области социјалне и дечије заштите, борачко инвалидске заштите, заштите интерно расељених лица са подручја Косова и Метохије, заштите особа са инвалидитетом, као и заштите избеглица и тражилаца азила;
- 2) заштите и унапређења здравља, науке, информисања, образовања и васпитања, културе и уметности;

3) очувања природе, заштите животне средине, заштите животиња, комуналној, делатности сакупљања секундарних сировина и рециклаже и коришћења алтернативних извора енергије;

5) пољопривреде, угоститељства, туризма;

6) старих и уметничких заната и домаће радиности, као и њихове промоције и обнове и

7) другим областима.

Производи и услуге социјалног привредног друштва и социјалног предузетника могу да носе заштитни знак.

Корисници

Члан 8.

I. Корисници, у смислу овог закона из категорије теже запошљивих лица, јесу:

- 1) млади до 30 година живота без квалификација и нискоквалификовани;
- 2) млади до 30 година старости са статусом деце палих бораца;
- 3) млади до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања
- 4) вишкови запослених;
- 5) дугорочно незапослени (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно незапослена лица која траже посао дуже од 18 месеци);
- 6) особе са инвалидитетом;
- 7) Роми;
- 8) жртве породичног насиља.

II. Корисници у смислу овог закона, као остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија, јесу:

- 1) припадници етничких заједница код којих је утврђена стопа незапослености на територији јединице локалне самоуправе виша у односу на просечну стопу незапослености у Републици Србији;
- 2) интерно расељена и избегла лица;
- 3) самохрани родитељи или супружници из породице у којој су оба супружника незапослена;
- 4) повратници по споразуму о реадмисији;
- 5) лица која су била на издржавању казне затвора;
- 6) жртве трговине људима, злостављања, занемаривања, насиља или експлоатације и
- 7) лица која се суочавају са егзистенцијалним тешкоћама због зависности од алкохола, дрога или других опојних средстава, после завршетка програма одвикавања.

III. Корисници у смислу овог закона су радно способна лица која се налазе у систему социјалне заштите, и то:

- 1) радно способна лица која остварују право на новчану социјалну помоћ.

Савет за подстицање развоја социјалног предузетништва

Члан 9.

Влада оснива Савет за подстицање развоја социјалног предузетништва (у даљем тексту: Савет) као саветодавно тело које даје мишљења и препоруке у вези са питањима подстицања социјалног предузетништва, пројектима развоја социјалног предузетништва, умрежавању социјалних привредних друштава и социјалних предузетника и обавља друге послове у складу са одлуком о оснивању.

Савет се оснива за територију Републике Србије, а може се основати и за територију покрајине и једне или више јединица локалне самоуправе.

Покрајински и локални савет може основати надлежни орган територијалне аутономије и локалне самоуправе.

Препоруке и мишљења покрајинског, регионалног и локалног савета морају бити у сагласности са препорукама и мишљењима Савета.

Савет чине представници удружења, органа и организација од значаја за област социјалног предузетништва, стручњаци из области запошљавања, социјалног предузетништва и социјалне заштите, репрезентативних синдиката, репрезентативних удружења послодаваца, јединица локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе може основати савет за подстицање развоја социјалног предузетништва на локалном или регионалном нивоу.

Услови за обављање делатности социјалног предузетништва

Члан 10.

Социјално привредно друштво може обављати делатност социјалног предузетништва под условом да:

- 1) у радном односу има најмање три корисника;
- 2) у односу на укупан број запослених има у радном односу најмање 50% корисника;
- 3) обавља делатност од општег интереса на националном, регионалном или локалном нивоу;
- 4) има одговарајући простор и одговарајућу техничку и другу опрему за обављање делатности;
- 5) оснивачки акт има одредбе које прописују социјални карактер привредног друштва, односно ко чини скупштину друштва, начин одлучивања скупштине и одредбу о ограничењу улагања дела расположиве добити ради остваривања циљева социјалног предузетништва;
- 6) има план развоја делатности;
- 7) у пословном имену садржи ознаку социјално привредно друштво;
- 8) да пословна писма и друга документа обавезно садрже ознаку социјално привредно друштво.

Члан 11.

Социјални предузетник може обављати делатност социјалног предузетништва под условом да:

- 1) обавља делатност од општег интереса на националном, регионалном или локалном нивоу;
- 2) има одговарајући простор и одговарајућу техничку и другу опрему за обављање делатности;
- 3) има изјаву која садржи одредбе о ограничење у расподели прихода, ради остваривања циљева социјалног предузетништва;
- 4) има план развоја делатности;
- 5) у пословном имену садржи ознаку социјални предузетник;
- 6) да пословна писма и друга документа обавезно садрже ознаку социјални предузетник.

Уколико сам предузетник није корисник у складу са овим законом, потребно је да заснује радни однос са најмање једним корисником.

Мишљење из чл. 10. став 1. тачка 3) и чл.11. став 1. тачка 1) даје надлежно министарство или надлежан орган јединице локалне самоуправе.

Члан 12.

Запошљавањем у смислу овог закона сматра се закључивање уговора о раду у складу са прописима у области рада.

Запослени у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника имају право да буду информисани, обавештени, односно имају право да учествују у одлучивању о битним питањима о њиховом радноправном статусу и пословању привредног друштва у складу са оснивачким актом социјалног привредног друштва, односно изјавом социјалног предузетника.

Управљање и одлучивање

Члан 13.

Право гласа у социјалном привредном друштву, имају сви запослени и чланови. Право гласа је засновано на принципу партиципативног одлучивања, један члан, један запослени јесте један глас без обзира на висину удела у укупно уплаћеном основном капиталу, односно врсту и трајање уговора о раду.

Скупштина

Члан 14.

Закон којим се уређује правни положај привредних друштава сходно се примењује на начин рада и одлучивања скупштине социјалног привредног друштва, ако овим законом није другачије одређено.

Скупштина из става 1. овог члана одлучује двотрећинском већином присутних чланова и запослених о расподели и улагању добити која се улаже у социјално привредно друштво у складу са чл. 6. ст. 2. и чл. 20. ст. 1. тач. 3) овог закона и радноправном статусу запослених у социјалном привредном друштву.

Право гласа и имовинска права

Члан 15.

Социјално привредно друштво располаже својом имовином у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва сходно закону којим се уређује правни положај привредних друштава, ако овим законом није другачије прописано.

Располагање имовином социјалног привредног друштва врши се у сврху обављања делатности социјалног предузетништва и остваривања циљева из члана 4. овог закона.

Имовина социјалног привредног друштва у ликвидацији која преостане након измиривања потраживања поверилаца и других потраживања преноси се у својину другом социјалном привредном друштву.

Члан 16.

Корисником се сматра лице најдуже у периоду од 24 месеца од дана заснивања радног односа у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника.

Изузетно од става 1. овог члана, корисником се сматра лице у дужем периоду од 24 месеца од дана заснивања радног односа у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника уколико и даље припада категорији из члана 3. став 1. тачка 4) овог закона.

Припадност статусу незапосленог корисника из члана 8. овог закона доказује се на основу акта надлежног органа којим је утврђен статус корисника.

ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Члан 17.

Подстицање развоја социјалног предузетништва обухвата мере, које се реализују са циљем подстицања оснивања и стварања услова за обављање делатности социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника.

Социјално привредно друштво, односно социјални предузетник остварује права утврђена прописима из области јавних набавки, фискалне политике, доприноса за обавезно социјално осигурање, државне помоћи и другим прописима, у складу са тим прописима

Члан 18.

Средства за подстицање развоја социјалног предузетништва, запошљавања и одржања запослења у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника, обезбеђују се:

1) у оквиру средстава буџета Републике Србије намењених за финансирање мера активне политике запошљавања, професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом, реализације услуга из система социјалне заштите, средстава за подстицање предузетништва и социјалног предузетништва;

2) у оквиру средстава утврђених буџетом територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе;

- 3) поклона, донација, кредита;
- 4) других извора, у складу са законом.

Члан 19.

Социјалном привредном друштву, односно социјалном предузетнику обезбеђују се средства за побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, или у друге сврхе, у складу са прописима о државној помоћи.

Средства из става 1. овог члана обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Захтев за доделу средстава из става 1. овог члана подноси се министарству надлежном за послове запошљавања и садржи извештај о реализацији пословања, биланс стања и успеха у претходној години, план пословања за период у коме се користе та средства, број и структуру запослених у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника и друге чињенице битне за доделу и коришћење средстава.

Обавезе социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника

Члан 20.

Социјално привредно друштво, односно социјални предузетник има обавезу да:

- 1) користи ознаку „социјално привредно друштво”, односно „социјални предузетник” у пословном имену;
- 2) доставља годишње извештаје о испуњености услова за обављање делатности министарству надлежном за послове запошљавања најкасније до 15. марта текуће године за претходну годину;
- 3) 70% остварене добити, односно прихода уложи у побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, у пословање социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника или у стручно оспособљавање и усавршавање запослених и радно ангажованих у циљу одржања запослења у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника према реализацији плана;
- 4) доставља годишњи извештај о реализацији плана, Пореској управи најкасније до 15. марта текуће године за претходну годину;
- 5) обавести министарство надлежно за послове запошљавања у року од 5 дана од дана настанка промене која је од утицаја на статус социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника.

Начин доказивања испуњености обавеза и потребне доказе, садржину извештаја из става 1. тач. 2) и 4) овог члана, прописују споразумно министар надлежан за послове запошљавања и министар надлежан за послове финансија.

Однос са другим законима

Члан 21.

На оснивање, управљање, статусне промене, промене правне форме, престанак и друга питања од значаја за правни положај социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника, сходно се примењује закон којим се уређује правни положај привредних друштва, ако овим законом није другачије прописано.

На питања која се односе на поступак регистрације и евидентирања социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника, у регистру привредних субјеката а која овим законом нису посебно уређена, сходно се примењује закон којим се уређује поступак регистрације, евидентирања и објављивања података и докумената у регистрима и евиденцијама.

Статусне промене припајања, спајања, поделе и издвајања, у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштва могуће су само уколико и друштво преносилац и друштво стицалац послују као социјално привредно друштво, у складу са овим законом.

Члан 22.

Социјално привредно друштво, односно социјални предузетник губи статус у случају да престане да испуњава услове из чл. 10. односно из чл. 11. овог закона, односно обавља делатност социјалног предузетништва у супротности са овим законом.

Регистар података о социјалним привредним друштвима, односно социјалним предузетницима

Члан 23.

Привредно друштво, односно предузетник који испуњава услове предвиђене овим законом доставља министарству надлежном за послове запошљавања захтев за давање сагласности који садржи све потребне доказе о испуњавању услова за пословање у статусу социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника.

Сагласност из става 1. овог члана издаје министарство надлежно за послове запошљавања на основу поднетог захтева за давање сагласности и доказа о испуњености услова.

Министарство надлежно за послове запошљавања води регистар података о социјалним привредним друштвима, односно социјалним предузетницима и брише из регистра социјално привредно друштво и социјалног предузетника које послује супротно одредбама овог закона, односно које престане да испуњава услове из чл. 10. односно 11. овог закона.

Регистар података о социјалним привредним друштвима, односно социјалним предузетницима води се у електронском облику и садржи податке који се односе на социјално привредно друштво, односно социјалног предузетника и податке који се односе на датуме издате сагласности за обављање делатности социјалног предузетништва, промене података и брисања из базе података са разлогом брисања.

Подаци из регистра који се односе на социјално привредно друштво, односно социјалног предузетника садрже назив, седиште, делатност, контакте и друге податке који се односе на испуњавање услова за пословање у статусу социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника.

Социјално привредно друштво је дужно да обавести министарство надлежно за послове запошљавања о свакој промени података који су уписани у регистар, а нарочито која је од утицаја на његово пословање у статусу социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника у року од 5 дана од дана настанка промене.

Члан 24.

Ознака „социјално привредно друштво”, односно „социјални предузетник” у пословном имену уписује се у регистар привредних субјеката, уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове запошљавања.

Члан 25.

Социјално привредно друштво, односно социјални предузетник коме је одузета сагласност за обављање делатности социјалног предузетништва, а које је обављало делатност супротно одредбама овог закона брише се из регистра социјалних привредних друштава, односно социјалних предузетника и не може бити поново уписан у тај регистар, у року од две године од дана брисања из регистра.

Министарство надлежно за послове запошљавања у року од пет дана од дана брисања из регистра социјалног привредног друштва, односно социјалног обавештава регистар привредних субјеката о извршеном брисању, о чему регистратор по службеној дужности сачињава забележбу.

Привредни субјекат који послује као социјално привредно друштво, односно социјални предузетник, за који надлежни орган утврди да послује без сагласности министарства надлежног за послове запошљавања, не може бити уписан у регистар из члана 23. став 3. овог закона у року од две године од дана доношења решења надлежног органа о забрани привременог обављања делатности.

За оснивача социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника за кога се утврди да послује без сагласности министарства надлежног за послове запошљавања, надлежни орган доноси решење о забрани обављања делатности социјалног предузетништва у року од две године од дана доношења решења.

Надзор

Члан 26.

Надзор над применом овог закона у делу испуњености услова за обављање делатности социјалног предузетништва врши министарство надлежно за послове запошљавања.

Инспекцијски надзор у погледу остваривања права, положаја и заштите лица која су у радном односу у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника врши Инспекторат за рад, у складу са прописима из области рада и безбедности и здравља на раду.

Надзор над улагањем остварене добити из члана 20. став 1. тачка 3) овог закона, врши Пореска управа, у складу са прописима о пореском поступку и пореској администрацији.

Начин праћења извршавања обавезе улагања остварене добити из члана 20. став 1. тачка 3) овог закона и начин доказивања извршења те обавезе прописује министар надлежан за послове финансија.

Казнене одредбе

Члан 27.

Новчаном казном од 200.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице у статусу социјалног привредног друштва ако:

1) обавља послове као социјално привредно друштво супротно одредбама овог закона (члан 6. ст. 2-3.)

- 2) обавља послове као социјално привредно друштво без одговарајућег броја запослених корисника (члан 10. став 1. тачка 1);
- 3) обавља послове као социјално привредно друштво са мање од 50% корисника у радном односу у односу на укупан број запослених (члан 10. став 1. тачка 2);
- 4) у пословном имену не садржи ознаку социјално привредно друштво (члан 10. став 1. тачка 7. и члан 20. став 1. тачка 1.);
- 5) пословна писма и друга документа не садрже ознаку социјално привредно друштво (члан 10. став 1. тачка 8);
- 6) не омогући запосленима учешће у управљању и одлучивању на начин утврђен овим законом (члан 13. став 1.);
- 7) не користи финансијске мере за подстицање развоја социјалног предузетништва на начин утврђен овим законом и правилима за доделу државне помоћи (члан 17. став 2.);
- 8) не доставља годишње извештаје о испуњености услова министарству надлежном за послове запошљавања (члан 20. став 1. тачка 2.);
- 9) не улаже средства од остварене добити на начин утврђен овим законом (члан 20. став 1. тачка 3);
- 10) не обавести министарство надлежно за послове запошљавања о променама од утицаја на статус социјално привредног друштва (члан 20. став 1. тачка 5) и члан 23. став 6.);
- 11) након одузимања сагласности за обављање делатности социјалног предузетништва не обрише ознаку „социјално привредно друштво” (члан 25. став 1);

Новчаном казном од 20.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана и одговорно лице у правном лицу.

Члан 28.

Новчаном казном од 10.000,00 до 500.000,00 динара казниће се за прекршај социјални предузетник ако:

- 1) обавља послове као социјални предузетник супротно одредбама овог закона (члан 6. ст. 2-3.)
- 2) у пословном имену не садржи ознаку социјалног предузетника (члан 11. став 1. тачка 5) и члан 20. став 1. тачка 1);
- 3) пословна писма и друга документа не садрже ознаку социјални предузетник (члан 11. став 1. тачка 6);
- 4) не заснује радни однос са најмање једним корисником уколико предузетник није корисник, на начин утврђен овим законом (члан 11. став 2);
- 5) не омогући запосленима учешће у управљању и одлучивању на начин утврђен овим законом (члан 13. став 2.);
- 6) не користи финансијске мере за подстицање развоја социјалног предузетништва на начин утврђен овим законом и правилима за доделу државне помоћи (члан 17. став 2.);

7) не доставља годишње извештаје о испуњености услова министарству надлежном за послове запошљавања (члан 20. став 1. тачка 2.);

8) не улаже средства од остварене добити на начин утврђен овим законом (члан 20. став 1. тачка 3);

9) не обавести министарство надлежно за послове запошљавања о променама од утицаја на статус социјалног предузетника (члан 20. став 1. тачка 5) и члан 23. став 6.);

10) након одузимања сагласности за обављање делатности социјалног предузетништва не обрише ознаку „социјални предузетник” (члан 25. став 1).

Прелазне и завршне одредбе

Члан 29.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи одредба члана 45. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13).

Члан 30.

Постојећи привредни субјекти који у свом пословном имену, односно називу, садрже реч „социјално“, односно изведеницу ове речи, ускладиће своје пословно име, организацију, пословање и општа акта у складу са одредбама овог закона, у року од шест месеци од дана примене овог закона.

Члан 31.

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом наставља да ради у складу са прописима из области професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом, односно не може истовремено имати и статус социјалног привредног друштва.

Члан 32.

Подзаконски акти, који се доносе на основу овлашћења из овог закона, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 33.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а почиње да се примењује у року од шест месеци од дана ступања на снагу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалним предузећима садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем у области запошљавања, радних односа, заштите на раду, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Неки од најважнијих изазова и приоритета Републике Србије данас јесте одржавање макроекономске стабилности, борба против сиве економије, али и наставак даљих реформи у области отпочињања пословања. Наведено подразумева и стварање још бољих услова за подстицање предузетништва, односно предузетничког духа, што ће за крајњу последицу имати побољшање општег животног стандарда грађана Републике Србије.

Циљ доношења Закона о социјалном предузетништву је побољшање животног стандарда грађана и смањење незапослености кроз обављање делатности од општег интереса на националном, регионалном или локалном нивоу и активацију посебних категорија незапослених лица (Роми, особе са инвалидитетом, особе старије од 50

година, жене, самохрани родитељи, дугорочно незапослени и др.), радно способних корисника права и услуга из система социјалне заштите и других угрожених категорија становништва у ризику од дугорочне незапослености. На овај начин допринеће се отварању нових радних места и омогућиће се остваривању већег степена социјалне укључености лица и њиховом економском осамостаљивању.

Полазећи од искустава других земаља, али и потреба и карактеристика наше земље, идеја је да се кроз развој социјалног предузетништва допринесе остваривању већег степена социјалне укључености теже запошљивих лица и лица у стању социјалне потребе. Наведено подразумева да социјално предузетништво има друштвени и економски циљ и да су оба подједнако важна. Један од циљева којима се тежи да се постигне овим законом јесте и подстицање солидарности са онима који живе у тежим животним условима, као и да се настави на даљем унапређивању посложаја најрањивијих група.

С тога се очекује да овај закон, поред социјалне и хумане улоге, има и своје економско оправдање, тиме што ће допринети смањењу потребних средстава за социјалну заштиту и на тај начин ће утицати на побољшање прихода буџета.

Социјална привредна друштва, односно социјални предузетници треба да буду веома значајан чинилац који доприноси привредном развоју и обнављању локалне заједнице.

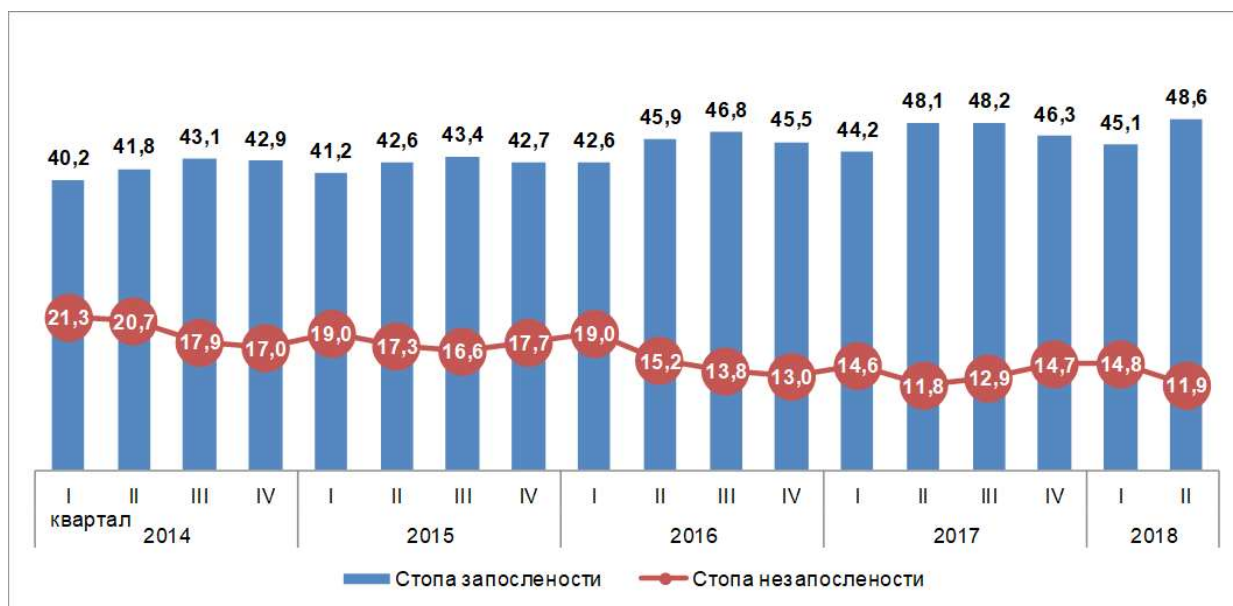
Такође, Република Србија је, у склопу процеса приступања ЕУ, израдила и Програм реформе политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) који представља стратешки документ, који ће пратити процес европских интеграција, као главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике. Овај документ, развој и пилотирање концепта социјалног предузетништва препознаје као једну од мера које је неопходно спровести у циљу смањења опште стопе неактивности и повећање стопе запослености.

Досадашња анализа показала је да су у последњих неколико година остварени значајни резултати на пољу запошљавања. Приоритет у наредном периоду је даље смањење незапослености, првенствено кроз развој предузетништва и малих и средњих предузећа.

Ситуација на тржишту рада Републике Србије, сагледана кроз податке Анкете о радној снази, посматране на просечном годишњем нивоу у периоду од 2014. до 2017. године, указује на тренд смањења стопе незапослености, односно пораста стопе запослености.

Овај позитиван тренд смањења стопе незапослености, настављен је и у 2018. години. Наиме, према званичним подацима Републичког завода за статистику, у другом кварталу 2018. године број запослених достигао је 2.896.800, а број незапослених 391.600. Стопа запослености, на нивоу од 48,6%, највиша је у периоду 2014–2018. (за који постоји упоредива серија података). Стопа активности износила је 55,2%, а стопа незапослености 11,9%.

Графикон 1. Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15+ (2014–2018.) изражено у %

Извор: РЗС

Сиромаштво је вишедимензионални проблем који, поред недовољних прихода за задовољење основних животних потреба, подразумева неадекватан приступ услугама социјалне заштите, образовним, здравственим и другим услугама, као и тешкоће при запошљавању. Политика смањења сиромаштва, у складу са најбољим традицијама земаља ЕУ, подразумева истовремено дефинисање и спровођење политике социјалне инклузије, те је поред повећања обухвата корисника услуга социјалне заштите и омогућавања што лакшег приступа тим и другим услугама, потребно на свим нивоима предузимати специфичне међусекторске мере са посебним нагласком на осетљиве и маргинализоване групе становништва. Концепт социјалне инклузије мотивисан је и опредељењем Републике Србије за спровођење процеса европских интеграција и усаглашавање различитих политика које воде ка делотворнијој социјалној кохезији.

Када се говори о сиромаштву уопште и појединим угроженим категоријама грађана, свакако се посебно издвајају старији и лица која живе у вишечланим домаћинствима, онима у којима је носилац домаћинства са ниским нивоом образовања, неактиван или незапослен.

Једна од тенденција која постоји код послодаваца јесте стални напор за подизањем продуктивности и смањењем трошкова пословања, у циљу опстанка у условима тржишне конкуренције. Ова тенденција резултира и ретким добијањем прилика за поновно радно ангажовање посебно старијих лица, припадника појединих друштвених група, као што су избегла и расељена лица, припадници одређених етничких група, лица недовољног образовања, са застарелим знањима и сл., из ког разлога, без могућности да обезбеде средства за живот и допринесу побољшању свог социјалног положаја, ове категорије лица у стању социјалне потребе, дуго остају на маргинама друштва.

У таквим условима, незапосленост и неповољан статус одређених друштвених група, захтевају да се проблем адекватно реши, односно да се овим категоријама лица кроз могућност запошљавања омогући социјално укључивање, економско оснаживање,

а тиме допринесе и напретку друштва у целини. При том, треба нагласити да је неспорно да је већ доста учињено постојећим законским прописима из области социјалне заштите, запошљавања и осигурања за случај незапослености (посебно запошљавања особа са инвалидитетом), задругарства, удружења грађана и др. али овде је реч о специфичној категорији лица која из неког разлога нису у довољној мери обухваћена свим активностима предвиђеним овим прописима.

У циљу решавања ових проблема, једна од мера којима се може утицати на наведене негативне трендове јесте развој тзв. социјалног предузетништва, који већ постоји у појединим европским земљама. Иако је у појединим европским земљама овај сектор настао као коректив недостатака тржишне економије, битно је нагласити да развој социјалног предузетништва може у великој мери да ублажи последице наведених проблема у привредном развоју и да у значајној мери ублажи проблеме социјалног укључивања и запошљавања лица која из различитих разлога нису конкурентна на тржишту рада.

Током последњих неколико година у Републици Србији социјално предузетништво се појављује у различитим формама организовања. Критеријум њиховог препознавања је усмереност ка потребама заједнице и запошљавање теже запошљивих лица уз остваривање већег степена социјалне укључености као и задовољавање потреба одређених категорија становништва.

Заједнички циљ је да се уз уважавање карактеристика социјалне димензије и стања на тржишту рада, али и примера добре праксе социјалне економије и социјалног предузетништва које постоје на нивоу земаља Европске уније, донесе свеобухватан пропис примењив у Републици Србији, а који би био подстицајан за развој овог вида предузетништва.

Социјална привредна друштва се могу поделити на субјекте који се баве најразличитијим производно-услужним делатностима а усмерена су на запошљавање и социјално укључивање теже запошљивих категорија лица и осталих лица из посебно осетљивих категорија и на субјекте која у оквиру своје делатности пружају услуге одређеним групама становништва, еколошке услуге и услуге од интереса за заједницу.

У Републици Србији концепт „социјалног предузетништва” до сада није на адекватан начин препознат од стране правног система, иако су значај концепта и његови позитивни ефекти препознати у друштву. Не постоји правни пропис који на свеобухватан начин уређује ову материју, али у неколико стратегија постоје одредбе које су основа и подршка будућег развоја социјалног предузетништва. Примера ради, Национална стратегија запошљавања за период 2011–2020. године, Стратегија за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године и Фискална стратегија за 2018. годину са пројекцијама за 2019. и 2020. годину препознају важност успостављања правног оквира за област социјалног предузетништва.

Циљ коме свакако треба тежити, јесте усвајање закона у овој области, који би био урађен по угледу на решења у земљама ЕУ и прилагођен специфичностима економске и социјалне транзиције у Републици Србији.

Додатни изазов у процесу успостављања правног оквира социјалног предузетништва представља и чињеница да на нивоу Европске уније не постоји јединствен и конхерентан легислативни оквир концепта социјалне економије.

Наиме, настанак идеје и праксе социјалног предузетништва везује се за време развоја капитализма у 18. и 19. веку, као иновативни начин да људи превазиђу

различите економске, образовне, здравствене и еколошке проблеме у својој заједници путем свог рада и предузетничких принципа.

У литератури и пракси појам „социјално предузетништво” појављује се крајем 80-их година у Италији, али и у другим европским земљама. Његова сврха није била заснована на профиту, већ на социјалној мотивацији. Наведено представља део ширег контекста „социјалне економије”, под којим се подразумева да су социјални циљеви важнији од економских, али да се ти социјални циљеви остварују на економски одржив начин. Социјална економија се може дефинисати и као пословање једног субјекта који послује како би свој профит усмерио ка испуњавању одређене социјалне мисије.

Социјални привредни субјекти представљају специфичан облик организовања привредног друштва, односно предузетника. С једне стране, ови субјекти имају наглашену економску активност, док су истовремено снажно оријентисани ка ширим социјалним циљевима и интересима заједнице.

И поред позитивног тренда смањења стопе незапослености, постоји значајан број лица која су у ризику од сиромаштва. Последње анализе показује да је 25,5% становништва у ризику од сиромаштва, при чему је стопа ризика од сиромаштва или социјалне искључености у 2016. години износила 38,7 одсто.

У таквим условима социјално предузетништво, по својој дефиницији, представља добар инструмент за повећање броја грађана који ће се самостално укључити у друштво. Подршка развоју овог сектора, који би могао да запосли и велики број социјално и економски искључених грађана представља подршку како грађанима, тако и целокупној привреди.

Према извештајима који се односе на социјално укључивање и смањење сиромаштва констатовано је да је у Републици Србији већ постоје специфична „социјална предузећа”. Као кључни проблеми за даљи развој овог сектора идентификовани су: неадекватан правни оквир, недовољно улагање у људски капитал, отежан приступ изворима финансирања, порески третман, недостатак статистичког праћења, што је карактеристично и за земље у окружењу.

У земљама ЕУ постоје различити облици организовања социјалног предузетништва с обзиром на услове и специфичности сваке земље, што даје могућност да свака земља развије управо онај тип социјалног предузетништва који одговара њеним условима. Оно што је, међутим, заједничко за све облике организовања социјалног предузетништва, јесте да нису профитно оријентисани, што значи да се остварена добит поново улаже у циљу даљег равијања делатности одређеног облика социјалног предузетништва. Дакле, социјално предузетништво почива на изразито етичким, хуманим принципима узајамне солидарности и одговорности према оним члановима друштва који нису у стању сами да се укључе у оштре услове тржишне конкуренције. Поред запошљавања, којим се оваквим лицима даје могућност да превазиђу сиромаштво, овај тип предузетништва омогућује овим лицима укључивање у друштво и развијање свести о личној одговорности. Циљ социјалног предузетништва је развој локалних заједница, а дистрибуција профита је изразито лимитирана јер се исти реинвестира у мисију социјалног предузећа.

На нивоу ЕУ не постоји ни посебна правна регулатива о социјалном предузетништву. Недостатак посебне правне регулативе последица је несагласности земаља чланица ЕУ у погледу саме садржине појма и концепта социјалног предузетништва/социјалних предузећа, као и чињенице да је социјално предузетништво неравномерно развијено у овим државама. Ипак, ЕУ посвећује

значајну пажњу социјалном предузетништву. У Европском парламенту од 1990. године делује група за социјално предузетништво, а Европски парламент је усвојио низ резолуција које се баве социјалним предузетништвом. Од посебног значаја је Резолуција о социјалном предузетништву из 2009. године, у којој се, између осталог, констатује да је социјално предузетништво хетерогени концепт, који се различито уређује у земљама-чланицама и за које се користе и други називи (економија солидарности, трећи сектор, социјална економија, итд), али да независно од националних разлика, овај концепт има одређене заједничке црте: демократски начин организовања, радничка партиципација, социо-економски циљеви (а не стицање добити), начело солидарности, волонтирања и друштвене одговорности.

Европска комисија – Social Business Initiative пружа најширу дефиницију социјалног предузетништва која се заснива на три основна стуба: предузетничка димензија, социјална димензија и управљачка димензија. Предузетничка димензија обухвата приватне привредне субекте који обављају економску делатност, који се разликују од традиционалних непрофитних организација, имају социјални циљ и која се донекле самофинансирају. Социјална димензија подразумева да ти привредни субјекти имају примарни друштвени циљ и да се разликују од корпорација и профитних предузећа, док управљачка димензија значи да постоји демократски управљачки механизам чијом се применом штити друштвени циљ социјалног привредног субјекта (управљање учешћем запослених).

Осим активности Европског парламента на овом подручју, Европска комисија је 2010. године објавила документ „Европа до 2020: европска стратегија за паметан, инклузивни и одрживи раст”. Овим документом идентификују се приоритети и циљеви ЕУ у наредних десет година, како би се превазишле последице глобалне економске кризе и осигурало водеће место у међународној подели рада, те се предлажу три узајамно комплементарна приоритета у циљу даљег развоја социјално-тржишне економије: паметни развој (економија заснована на знању и иновацијама); одрживи развој (промоција ефикасније, компетативније и еколошки напредне економије); инклузивни развој (висока стопа запослености, у функцији територијалне и социјалне кохезије). Када је реч о инклузивном развоју, истиче се нужност предузимања мера којим ће се обезбедити континуирано образовање и преквалификација радне снаге, повећати процентуално учешће запослених жена, обезбедити јачање концепта социјалне одговорности предузећа и смањити сиромаштво.

Европска комисија је и у оквиру Платформе за борбу против сиромаштва и социјалне искључености покренула Иницијативу за социјално пословање која дефинише социјално предузетништво и социјална предузећа као она која треба да служе интересима локалних заједница (нпр. социјални, еколошки циљеви) а не стицању профита. Наводи се да ова предузећа запошљавају најрањивије групе и тако доприносе социјалној кохезији, запошљавању и смањивању неједнакости.

Агресивнију улогу у промовисању социјалног предузетништва на нивоу ЕУ има Економско-социјални комитет, који је саветодавно тело Савета Министара и Европског парламента. Тако се у „Мишљењу о социјалној економији и социјалном предузетништву” из 2011. године истиче да су социјална предузећа кључни елемент европског социјалног модела, подржавају се напори Европске комисије за стварање политичког оквира и акционог плана за промоцију социјалних предузећа, сугерише да следећи циклус програмирања структуралних фондова ЕУ експлиците садржи подршку оснивању и деловању социјалних предузећа, предлаже реформа правила о јавним набавкама, како би се боље уважиле специфичности социјалних предузећа, итд.

Узимајући у обзир да не постоји међународно прихваћена дефиниција социјалног предузетништва и социјалних предузећа, препорука у погледу националних регулатива иде у правцу да свака земља треба да развије свој правни оквир, а приликом избора критеријума за дефинисање социјалних предузећа најбоље је да се одреди „најмањи заједнички именитељ” ових предузећа као нпр. непрофитни циљеви, лимитирана дистрибуција профита, запошљавање теже запошљивих категорија незапослених лица, континуирана продаја добара/услуга одређеном субјекту и сл.

На основу свега наведеног, може се закључити да је и у нашој земљи социјално предузетништво реалан и пожељан модел за постизање социјалног укључивања и запошљавања одређених друштвених група, поготово имајући у виду и одредбе Устава према којима се, у смислу забране дискриминације, наводи да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима.

У смислу наведеног, сачињен је текст Закона о социјалном предузетништву базиран на искуствима других земаља, али пре свега на карактеристикама и потребама наше земље.

У циљу олакшавања приступа финансијама за различите облике социјалног предузетништва, потребно је омогућити приступ финансирању социјалних привредних друштва, односно социјалних предузетника где год је то могуће: поклони, донације, кредити. Такође, предвиђа се и финансирање из буџета Републике Србије у циљу јачања подршке социјалном предузетништву, кроз обезбеђивање средстава за побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга или у друге сврхе и то у складу са прописима о контроли државне помоћи.

Поред неспорних позитивних социјалних ефеката, овај закон у перспективи доприноси и смањењу укупних потребних средстава за социјалну заштиту и тиме утиче на побољшање прихода буџета, отварање нових радних места, на привредни раст и обнављање локалне заједнице, па поред социјалног и хуманог, уређење ове материје има и своје економско оправдање. При том треба нагласити да је улога државе, као и јединица локалне самоуправе у функционисању и развијању социјалног предузетништва изузетно значајна, како у погледу стварања неопходног економског, законодавног и организационог система, тако и стимулисањем грађана да се определе и укључе у овај вид предузетништва, а посебно када су у питању неразвијена подручја.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1–5)

Основним одредбама овог закона, поред предмета уређивања, дефинисани су основни појмови, циљеви и начела социјалног предузетништва.

Социјално предузетништво је дефинисано као обављање делатности којом се задовољава општи интерес на националном, регионалном или локалном нивоу кроз

производњу добара, односно пружање услуга и запошљавање корисника, у циљу остваривања већег степена социјалне укључености.

Такође, дефинисани су циљеви социјалног предузетништва као задовољење идентификованих друштвених потреба, односно побољшање приступа услугама на националном, регионалном или локалном нивоу; запошљавање корисника; остваривање већег степена социјалне укључености корисника кроз интеграцију на тржиште рада.

Начела на којима се заснива овај закон су: поштовање људских права и достојанства; једнакости и забране дискриминације; родне равноправности; афирмативне акције ради подстицања запошљавања; обављања делатности у јавном интересу у складу са планом развоја јединица локалне самоуправе; друштвено одговорног пословања.

2. ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И КОРИСНИЦИ (чл. 6-8)

Законом је уређено да делатност социјалног предузетништва може обављати социјално привредно друштво и социјални предузетник.

Који су то послови које социјално предузеће може и треба да обавља наведено је у најопштијем смислу, и то: област социјалне и дечије заштите, борачко-инвалидске заштите, заштите интерно расељених лица са подручја Косова и Метохије, заштите особа са инвалидитетом, као и заштите избеглица и тражилаца азила; област заштите и унапређења здравља, науке, информисања, образовања и васпитања, културе и уметности; област очувања природе, заштите животне средине, заштите животиња, комунална и делатност сакупљања секундарних сировина и рециклаже, као и коришћење алтернативних извора енергије; област пољопривреде, угоститељства, туризма; промоција, развоја и обнове старих заната и домаће радиности и у другим областима.

Законом су дакле, дати само најопштији послови којима социјално привредно друштво и социјални предузетник може да се бави, наглашавајући при томе нарочито неке послове који би у перспективи требало да се обављају и преко социјалних привредних субјеката.

Са друге стране, оставља се могућност и обављања других послова у смислу подстицања иновативности и специфичних потреба локалних заједница. Производи и услуге социјалног привредног друштва и социјалног предузетника могу да носе заштитни знак, како би били препознати од стране шире друштвене заједнице.

Одредбом члана 8. овог закона таксативно су наведени корисници, који су препознати као лица из категорије теже запошљивих лица, радно способна лица која се налазе у систему социјалне заштите, као и остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија.

3. САВЕТ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА (члан 9)

Законом се предвиђа оснивање Савета за подстицање развоја социјалног предузетништва као саветодавно тело, а даје се могућност оснивања савета и за територију покрајине или једне или више локалних самоуправа.

4. УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА (чл. 10-16)

Оснивач социјалног привредног друштва може бити Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или домаће или страног физичко или правно лице, док социјални предузетник може бити пословно способно физичко лице а који обављају делатност социјалног предузетништва засновану на тржишним принципима уз ограничену расподелу добити и обавезно укључивање запослених у управљању.

Међутим, социјално привредно друштво, односно социјални предузетник стиче такав статус тек ако испуни услове предвиђене самим законом.

Тако, социјално привредно друштво, односно социјални предузетник може обављати делатност социјалног предузетништва под условом да у радном односу има одређени број корисника, да обавља делатност од општег интереса на националном, регионалном или локалном нивоу и да има одговарајући простор и одговарајућу техничку и другу опрему за обављање делатности. Такође, услов је и да оснивачки акт привредног друштва, односно изјава предузетника садржи одредбе које прописују социјални карактер предузећа, да има план развоја делатности, као и да у пословном имену садржи ознаку социјално привредно друштво, односно социјални предузетник и да пословна писма и друга документа обавезно садрже ознаку социјално привредно друштво, односно социјални предузетник.

Као једна од специфичности социјалног предузетништва уопште, свакако се истиче учешће запослених у управљању и одлучивању о њиховом радноправном статусу. Тако је законом предвиђено да запослени у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника имају право да буду информисани, обавештени, односно имају право да учествују у управљању и одлучивању о битним питањима о њиховом радноправном статусу и пословању привредног друштва/предузетника у складу са оснивачким актом социјалног привредног друштва, односно изјавом социјалног предузетника.

Законом се такође дефинише и да се корисником сматра лице најдуже у периоду од 24 месеца од дана заснивања радног односа у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника.

Изузетно, корисником се сматра лице у дужем периоду од 24 месеца од дана заснивања радног односа у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника уколико и даље припада категорији корисника.

5. ПОДСТИЦАЊЕ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА (чл. 17-19)

Под подстицањем развоја социјалног предузетништва подразумевају се мере и активности које се реализују са циљем подстицања оснивања и стварања услова за

обављање делатности социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника.

Циљ оваквог уређивања је тежња да се допринесе постизању основних циљева социјалног предузетништва који се првенствено односе на решавање материјалних проблема најугроженијих суграђана, али и на њихову укљученост у социјалне токове.

Такође, предвиђено је да се средства за подстицање развоја обављања делатности социјалног предузетништва, обезбеђују у оквиру средстава буџета Републике Србије намењених за финансирање мера активне политике запошљавања, професионалне рехабилитације и запошљавања особа са инвалидитетом, реализације услуга из система социјалне заштите, средстава за подстицање предузетништва и социјалног предузетништва; у оквиру средстава утврђених буџетом територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе; поклоне, донација, кредита и других извора, у складу са законом.

Под запошљавањем и одржањем запослења, у складу са овим законом, подразумевају се мере и активности којима се, у складу са прописима о социјалној заштити и прописима из области запошљавања врше услуге процене и планирања, подршке за самосталан живот, саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге, односно спровођење активне политике запошљавања и професионалне рехабилитације по прилагођеним програмима који се односе на индивидуални саветодавни рад, развој мотивације, стручну подршку, унапређење радносоцијалних вештина и способности, помоћ за оспособљавање за рад, додатно образовање и обука и други послови. Ови послови су, у највећој мери, већ предвиђени одговарајућим прописима, с тим да се у конкретном случају усмеравају на најугроженије кориснике, са циљем бољег опредељивања корисника, ефикаснијег спровођења мера и постизања значајнијих резултата.

Социјално привредно друштво, односно социјални предузетник остварује и сва посебна права утврђена прописима из области јавних набавки, фискалне политике, доприноса за обавезно социјално осигурање, државне помоћи и другим прописима, у складу са тим прописима.

С друге стране, законом је предвиђен нови вид помоћи овој групацији привредних субјеката и то, да се социјалном привредном друштву, односно социјалном предузетнику обезбеде средства из буџета Републике Србије за побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, или у друге сврхе, у складу са прописима о државној помоћи.

6. ОБАВЕЗЕ СОЦИЈАЛНОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА, ОДНОСНО СОЦИЈАЛНОГ ПРЕДУЗЕТНИКА (члан 20.)

Предложеним законским решењима предвиђене су и одређене обавезе социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника. Тако, предвиђена је обавеза коришћења ознаке „социјално привредно друштво”, односно „социјални предузетник” у пословном имену. Затим, социјално привредно друштво, односно социјални предузетник у обавези је да доставља годишње извештаје о испуњености услова министарству надлежном за послове запошљавања, као и да Пореској управи доставља годишњи извештај о реализацији плана.

Што се тиче улагања средстава од остварене добити, прописана је обавеза улагања најмање 70% остварене добити након опорезивања у побољшање услова рада, унапређење производних програма, увођење стандарда, побољшање квалитета производа и пружених услуга, у пословање социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника или у стручно оспособљавање и усавршавање запослених и радно ангажованих у циљу одржања запослења у социјалном привредном друштву, односно код социјалног предузетника према реализацији плана.

Ради редовног праћења испуњености услова за статус социјалног предузећа, ова предузећа су дужна да министарство надлежно за послове запошљавања обавесте о свакој промени која је од утицаја на њихов статус у року од 5 дана од дана настанка промене.

7. ОДНОС СА ДРУГИМ ЗАКОНИМА (чл. 21.)

На оснивање, управљање, статусне промене, промене правне форме, престанак и друга питања од значаја за правни положај социјалног привредног друштва, односно социјалног предузетника, предвиђена је сходна примена закона којим се уређује правни положај привредних друштва, ако овим законом није другачије прописано.

8. РЕГИСТАР ПОДАТАКА О СОЦИЈАЛНИМ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА, ОДНОСНО СОЦИЈАЛНИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА (чл. 22-25.)

Привредна друштва, односно предузетници могу имати статус социјалних ако министарству надлежном за послове запошљавања доставе захтев за давање сагласности са доказима о испуњавању свих законом прописаних услова. Министарство води електронску базу података о социјалним привредним друштвима и социјалним предузетницима, која садржи све релевантне податке (назив, седиште, делатност, контакте и друге податке који се односе на испуњавање услова за пословање у статусу социјалног привредног друштва/предузетника) и податке који се односе на датуме издате сагласности, датуме промене података и брисања из базе података са разлогом брисања.

Законом је предвиђено да министарство брише из базе података социјално привредно друштво и социјалног предузетника које престане да испуњава услове прописане овим законом, а у случају да је брисање извршено услед обављања делатности супротно одредбама овог закона, привредни субјекат не може поново бити уписан у регистар социјалних привредних друштава/предузетника у року од две године од дана брисања. Разлози оваквог уређивања материје леже у чињеници да се на овај начин желе спречити злоупотребе већег обима, а субјекте која су такве злоупотребе вршила онемогућити да послују у истом статусу одговарајући временски период.

9. НАДЗОР (члан 26.)

Надзор над применом закона у делу испуњености услова за обављање делатности социјалног предузетништва врши министарство надлежно за послове запошљавања.

Инспекцијски надзор у погледу остваривања права, положаја и заштите корисника који су у радном односу у социјалном предузећу врши Инспекторат за рад, у складу са прописима из области рада и безбедности и здравља на раду, док надзор над улагањем остварене добити врши Пореска управа, у складу са прописима о пореском поступку и пореској администрацији.

10. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 27-28.)

Законом су прописане новчане казне за прекршај учињен од стране правног лица у статусу социјалног привредног друштва и оснивача тог правног лица, као и за социјалног предузетника.

11. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 29-33.)

Прелазним одредбама уређује се престанак важења одредбе члана 45. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник Републике Србије”, бр. 36/09 и 32/13) имајући у виду да се овим законом детаљно уређују социјална привредна друштва и социјални предузетници, те да су као корисници препознате и особе са инвалидитетом.

Затим, утврђује се и рок од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона да привредни субјекти који у називу имају ознаку „социјално” ускладе своја акта.

Предвиђено је и да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а почиње да се примењује у року од шест месеци од дана ступања на снагу.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

За спровођење овог закона обезбедиће се финансијска средства у буџету Републике Србије за 2019. годину и за наредне две фискалне године, у оквиру лимита које определи Министарство финансија за одговарајући раздео Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

